

Zelf behandelen gaat soms nog mis

Veehouders die zieke dieren zelf behandelen, is normale praktijk op vrijwel alle Nederlandse melkveebedrijven. Er gelden wel strikte voorwaarden. Welke zijn dat ook alweer? En waar gaat het nog mis?

VAN DE REDACTIE

Zonder de hele antibioticadiscussie van grofweg tien jaar geleden op te rakelen, scheelde het destijds maar een haartje of we hadden nu een andere realiteit gehad. Er zijn destijds diverse scenario's besproken en er is een moment geweest dat de politiek bijna besloot om zowel het zelf kunnen toepassen van diergeneesmiddelen bij de veehouder als de apotheek bij de dierenarts weg te halen. Niet meer zelf mogen toepassen van diergeneesmiddelen betekent als veehouder dat je bij een ziek dier altijd je dierenarts zou moeten bellen. Die onderzoekt het dier, stelt een diagnose en schrijft een behandeling voor. Deze behandeling wordt

door de dierenarts gestart én afgemaakt. Als deze behandeling drie dagen zou moeten duren (bijvoorbeeld drie keer een uierinjector met steeds 24 uur tussentijd) dan komt je dierenarts drie dagen op je bedrijf om deze injector toe te dienen. Het weghalen van de apotheek bij de dierenarts zou leiden tot een dierenarts die na het stellen van de diagnose een behandeling voorschrijft en hier alleen nog een recept voor mag schrijven. Als veehouder zou je met dit recept naar de apotheek moeten rijden om de behandeling op te halen en toe te passen. Let wel, voor dat ene dier en op is op.

Soms wordt de wachtermijn van bijvoorbeeld een droogzetter niet in acht genomen.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Huidige regeling

Deze werkwijzen zijn natuurlijk niet praktisch, maar dat is zeker politiek gezien van ondergeschikt belang. We werken immers met elkaar aan de productie van voedsel en voedselveiligheid (residuen in melk en vlees) en volksgezondheid (resistentie van bacteriën) zijn simpelweg te belangrijk. Gelukkig hebben we de huidige regeling en hoewel op deze regeling ook nog best het een en ander is aan te merken blijkt deze in het veld prima werkbaar.

Heel kort en krachtig mag in de basis alleen een dierenarts diergeneesmiddelen voorschrijven en toedienen. Als veehouder krijg je hiervoor een ontheffing onder voorwaarden (de veearts krijgt op die manier de ontheffing te mogen leveren).

Deze voorwaarden zijn:

- Een ondertekende een-op-een-overeenkomst met je eigen bedrijfseigen dierenarts.
- Een bedrijfsgezondheidsplan én bedrijfsbehandelplan dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd.
- Minimaal elk kwartaal een bezoek van je eigen dierenarts waar in ieder geval het gebruik van diergeneesmiddelen wordt doorgenomen en geëvalueerd
- Een sluitende administratie (visitebrieven, logboekformulieren, facturen en de dierziekteregistratie van de zelf toegediende diergeneesmiddelen).

Bovenstaande wordt gemonitord en gecontroleerd door de NVWA.

Waar gaat het nog mis?

Navraag bij de NVWA leert dat het over het algemeen heel redelijk gaat bij het gebruik van diergeneesmiddelen op bedrijven. De NVWA baseert dit op zijn vooral 'risico-gerichte' controles. Dit betekent dat er alleen op bedrijven gecontroleerd wordt als er een aanleiding is.

Deze aanleiding kan zijn:

- Een positieve uitslag vanuit EU-verplichte residuonderzoeken in melk en vlees.
- Een onvolledig of onjuist ingevuld VKI-formulier (voedsel keten informatie).
- Overige aanleidingen.

Uit cijfers uit 2019 blijkt dat er in totaal in de rundveehouderij 134 keer aanleiding is geweest een controle uit te voeren. In slechts 94 gevallen is er ook daadwerkelijk sprake van een overtreding. Verrekend over het totale aantal melkveebedrijven is dit een bijna te verwaarlozen klein percentage. De overtredingen in de melkveehouderij betreffen vrijwel altijd een onvolledig of onjuist ingevuld VKI-formulier (80 gevallen).

De top drie hieromtrent:

- Het niet vermelden van alle behandelingen of behandeldata.
- Het toepassen van diergeneesmiddelen in strijd met het bedrijfsbehandelplan.
- Het niet in acht nemen van de wachtermijn.

Melkziekteinfuus en wachtermijn

Bij het niet vermelden van alle behandelingen of behandeldata zijn het melkziekteinfuus en andere toegediende middelen zonder wachttijd berucht. Deze middelen moeten namelijk allemaal wel op het formulier worden vermeld én deze middelen geven in het slachthuis zichtbare 'spuit-

Overtreding betreft meestal onjuist ingevuld formulier

plekken'. Wel een 'spuitplek' en geen vermelding op het VKI-formulier wordt automatisch een controle.

Bij de wachtermijn dient altijd gerekend te worden in dagen. De dag ná de laatste behandeling is hierbij dag één van de wachtermijn. Het maakt daarbij niet uit hoe laat het dier die dag is behandeld. Een dier mag vervolgens geslacht worden op de dag nádat de wachtermijn is verlopen. Voorbeeld: als een dier op maandag voor het laatst is behandeld en de wachtermijn is drie dagen mag het dier op vrijdag op zijn vroegst naar de slacht.

Geen kwade opzet

Als er iets mis gaat is het dus vrijwel altijd

Administratie

Behandelt u een dier met een diergeneesmiddel, dan dienen de volgende gegevens genoteerd/herleid te (kunnen) worden:

- De datum van iedere toediening (dus ook de vervolghandelingen).
- Welk dier is behandeld (identificatie).
- Met welk diergeneesmiddel het dier is behandeld (middel + REG NL nummer)
- Welke hoeveelheid is toegediend (gram of cc).
- De wachtermijn (maak hierbij onderscheid tussen de wachtermijn voor melk en vlees).
- De reden van behandeling (diagnose).

iets administratiefs en praktisch nooit kwade opzet. Wel buitengewoon vervelend natuurlijk, want op het moment dat medewerkers van de NVWA dit soort onvolkomenheden aantreffen kunnen zij niets anders doen dan hun werk en deze onvolkomenheden rapporteren. Zij kunnen en mogen op dat moment niet zelf een beslissing nemen over de ernst van de onvolkomenheid en de eventuele strafmaat. Wellicht goed ook om hier te vermelden dat NVWA alleen constateert en rapporteert en sowieso niet de hoogte van een eventuele strafmaat bepaalt.

Conclusie

De huidige regeling en werkwijze om als veehouder zelf diergeneesmiddelen toe te mogen passen, en als veearts deze middelen te mogen leveren, werkt over het algemeen naar behoren. Het aantal overtredingen is klein en als er een overtreding wordt geconstateerd is deze vrijwel altijd administratief en praktisch nooit kwaad in opzet. Dit kleine percentage overtredingen is eenvoudig verder terug te brengen door met elkaar nog iets scherper te zijn op het invullen van vooral de VKI-formulieren, op het toepassen van diergeneesmiddelen volgens bedrijfsbehandelplan en op de opbouw van de wachtermijn. 📌